

mente „in thermis Varasdiensibus“ gefunden worden sind. Aber Kazaliczky wusste, dass Megyericsi Domherr von Gyulafehérvár (Siebenbürgen) war, und dacische Inschriften sammelte, aus welchem Grunde er „Varasdiensibus“ in „Varadiensibus“ corrigierte. Daher rührt der ganze Irrtum.

Theodor Mommsen aber hatte diese zwei Inschriften tatsächlich gesehen und abgeschrieben: C. I. L. III. 1512. u. 1536. Dann waren die Monumente in der im romanischen (und nicht römischen, wie man allgemein glaubt) Kirche von Demsus (Comitat Hunyad) eingebaut und befinden sich sicherlich auch gegenwärtig noch daselbst. Wie urkundmässig erwiesen ist, hatte Megyericsi mit Demsus verwandschaftliche oder freundschaftliche Beziehungen. Somit ist nun natürlich, dass er die dort gesehenen Monumente schilderte, *welche aber nie in Nagyvárad waren, somit auch nicht der Identifizierung Nagyvárad-Ulpianum zum Grunde gelegt werden können.*

Régészeti hírek a Hargita mellől. 1. A mellékelt fényképet egy jó ismerősünk juttatta hozzánk. A rajta ábrázolt köemlék *Homoródszentpál* közelében, a múlt év őszén került napfényre, az országút mellett állott homokdombocskából, hol a rómaiak által művelt sóbányák voltak; jelenleg az ottani községi jegyző udvarán áll. Az emlék magassága kb. 1 m.; egyéb adat nem áll rendelkezésemre reá vonatkozólag.

A fénykép alapján a következőket olvasom róla:

SOLL INV sic!	Soli in-
ICTO PRO	victo pro
SALVTEM sic!	salute
CIVL' VALEN	C(ar) Iul(i) Valen-
. INI C SALINAR	[t]ini c(uratoris) salinar(um)
. IVLIVS. OMVCI O	[C.] Julius Omucio
. IBERTVS ACTOR	[t]ibertus actor
POSVIT	posuit

Minthogy semmiféle feliratgyűjtemény sem áll rendelkezésünkre, nincs módunkban további megállapításokat tennünk.

Ugyanakkor még a következőket közli:

2. *Székykeresztúron* a Gyárfás Pál-féle belsejében 13 római bronzérmét találtak, egy sósvízü kút lemélyítése alkalmával. Azon a helyen állandóan metángázát bugyborékolató és iszapot kitűrő, működésében megszűnő iszap-vulkán volt, melyet a nép Katus-kútjának nevez arról a gonosz lelkű nőről, aki ott elsülyedt. — Az érmek nagyon kopottak; velünk közölt papíros levonataik alapján ponto-

Fig. 1. kép.

sabban meg nem határozhatók, csak annyi állapítható meg, hogy köztük Hadrianus, M. Aurelius, Lucilla és Commodus érmei vannak.

3. *Homoródjánosfalván* a dacittuffában volt római kőbánya emlékeit, s a sziklafalon levő emberi alakokat (v. ö. Arch. Ért. U. f. VI. [1886] 21—26. és Arch. Közl. XIX. 46. lap) a közelmúltban szétrombolták a követ bányászó munkások.

4. *Homoródszentmártonban* a sósfürdő medencéjének ásása közben tömegesen kerültek elő kőbalta és agyagedénytöredékek; egyetlen ép darab sem volt köztük. A kőbalták általában hosszában vannak eltörve, kevés az olyan, mely keresztben. Anyaguk főképen dús magnetit tartalmú pyroxen-andezit és szerpentin; mindkét kőanyag otthonos azon a vidéken.

b. d.

Archaeologisches aus der Hargita-Gegend. (Auszug.) Von freundliche Seite wird uns folgendes mitgeteilt:

1. Die im Bilde dargestellte Inschrift, welche bei *Homoródszentpál* an der Stelle der römischen Salinen gefunden worden ist, steht gegenwärtig im Hofe des dortigen Notär (Secretar). Sie ist beiläufig 1 m. hoch. Die Entzifferung der Inschrift wiedergeben wir auf Grund einer Amateuren-Photografie.

2. In *Székelykeresztúr* fand man bei Gelegenheit der Austiefung eines Salzwasserbrunnes auf dem Grunde des Paul Gyárfás 13 röm. Kaiser-Münzen. Die Münzen sind sehr abgewetzt und nach ihren Papierabzügen können wir nur so viel mit Bestimmtheit behaupten, dass darunter Hadrianus-, Marcus Aurelius-, Lucilla- und Commodus-Münzen vorkommen.

3. In *Homoródjánosfalva* hatten die Steingrubenarbeiter die Dacittuffe befindlichen Monumente der römischen Steingrube und die auf der Felsenmauer gewesenen menschlichen Figuren (Siehe Archaeologiai Értesítő N. f. [1886] 21—26. S. und Archaeologiai Közlemények, XIX. 46. S.) ungelängst zerstört.

4. In *Homoródszentmárton* sind beim Ausgraben des Beckens des Salzbadens massenhaft Bruchstücke von Steinbeilen und Tongefässen zum Vorschein gekommen, worunter kein einziges Stück unversehrt war. Die Steinbeile waren im Allgemeinen nach der Länge gebrochen, nach der Quere nur wenige. Der Stoff derselben ist hauptsächlich Pyroxen-Andesit mit reichhaltigem Magnetit und Serpentin. Beide Gesteine kommen in jener Gegend häufig vor.

b. d.

Rézkori leletek Magyar-Dombegyházán. (1927. július 7.) Dombegyháza (Lévés) Battonyától mintegy 10 km.-re fekszik Ék-felé. A község ma már több utcából áll, mint a 75.000-es térkép felvétele idején. A község délnyugati oldalán Jakabffy István birtoka terül el. A battonyai országút közelében, közvetlenül a község alatt hosszan elnyúló földhát emelkedik, amely félkörívesen helyezkedik el a község ény.-i oldalán. Ennek az emelkedésnek oldalán és lábánál foglalnak helyet azok a házak, amelyek az új községházával szemben a Magyarbánhegyes felé vezető út baloldalán épültek. Ebben az utcában van Szabadi Mihály pékmester ujonnan épült háza is. A ház udvarán van az a gödör, amelyet az építéshez szükséges föld kitermeléséhez ástak. Ebben a gödörben találták azokat a tárgyakat, amelyeket Novák József p. ü. fogalmazó és Matúz Bálint elemiiskolai igazgató urak révén sikerült megmenteni.